

PROGRAM

WYCHOWAWCZO- PROFILAKTYCZNY

PUBLICZNEJ SZKOŁY PODSTAWOWEJ im. Stefana Żeromskiego w Wierzbicy na rok szkolny 2020/2021

Podstawa prawna:

- *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U 1997 nr 78, poz. 483 ze zm.);*
- *Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz. U. 2020, poz. 1327);*
- *Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (tekst jedn. Dz. U 2019, poz. 2215);*
- *Powszechna Deklaracja Praw Człowieka z 10 grudnia 1948 r.;*
- *Konwencja o Prawach Dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z dnia 20 listopada 1989 r. (Dz.U. 1991 nr 120 poz.526);*
- *Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (tekst jedn. Dz. U. z 2020 r., poz. 910, 1378);*
- *Ustawa z 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jedn. Dz. U. z 2019 r. poz. 2277);*
- *Ustawa z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jedn. Dz. U. z 2019 r. poz. 852).*
- *Ustawa z 9 listopada 1995r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (tekst jedn. Dz. U. z 2019 r. poz. 2182, z 2020 r. poz. 1337);*
- *Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstaw programowych wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej(Dz. U. z 2017 r., poz. 356);*
- *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 stycznia 2018 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (tekst jedn. Dz.U. z 2018 r. poz.214).*
- *Statut Publicznej Szkoły Podstawowej im. Stefana Żeromskiego w Wierzbicy;*
- *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz. U. 2019, poz. 325);*
- *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (tekst jedn. Dz. U. z 2020 r. poz. 1280).*
- *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 sierpnia 2020 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 (Dz. U. 2020, poz. 1394).*

Wstęp

Program wychowawczo - profilaktyczny realizowany w Publicznej Szkole Podstawowej im. Stefana Żeromskiego w Wierzbicy opiera się na hierarchii wartości przyjętej przez radę pedagogiczną, radę rodziców i samorząd uczniowski, wynikających z przyjętej w szkole koncepcji pracy. Treści szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego są spójne ze statutem szkoły i wewnątrzszkolnym systemem oceniania. Istotą działań wychowawczych i profilaktycznych szkoły jest współpraca całej społeczności szkolnej oparta na założeniu, że wychowanie jest zadaniem realizowanym w rodzinie i w szkole, która w swojej działalności musi uwzględniać zarówno wolę rodziców, jak i priorytety edukacyjne państwa. Rolą szkoły, oprócz jej funkcji dydaktycznej, jest dbałość o wszechstronny rozwój każdego z uczniów oraz wspomaganie wychowawczej funkcji rodziny. Wychowanie rozumiane jest jako wspieranie uczniów w rozwoju ku pełnej dojrzałości w sferze fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej. Proces wychowania jest wzmacniany i uzupełniany poprzez działania z zakresu profilaktyki problemów dzieci i młodzieży.

Program wychowawczo-profilaktyczny szkoły tworzy spójną całość ze szkolnym zestawem programów nauczania i uwzględnia wymagania opisane w podstawie programowej. Program ten określa sposób realizacji celów kształcenia oraz zadań wychowawczych zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego, uwzględniając kierunki i formy oddziaływań wychowawczych, których uzupełnieniem są działania profilaktyczne skierowane do uczniów, rodziców i nauczycieli.

Program wychowawczo-profilaktyczny został opracowany na podstawie diagnozy potrzeb i problemów występujących w środowisku szkolnym, z uwzględnieniem:

- *wniosek i rekomendacji w oparciu o wynikających z ewaluacji wewnętrznej obszaru: kształtowane są postawy i respektowane normy społeczne w szkole (wym.4),*
- *wniosek do pracy dydaktyczno-wychowawczej na rok szkolny 2020/2021,*
- *oceny realizacji programu wychowawczo-profilaktycznego za rok szkolny 2019/2020,*
- *wniosek i analiz z prac zespołów zadaniowych i przedmiotowych,*
- *uwag, spostrzeżeń, oczekiwań i wniosków nauczycieli, uczniów oraz rodziców.*

Podstawowym celem realizacji szkolnego programu wychowawczo - profilaktycznego jest wspieranie dzieci i młodzieży w rozwoju oraz zapobieganie zachowaniom problemowym, ryzykownym. Ważnym elementem realizacji programu wychowawczo-profilaktycznego jest kultywowanie tradycji i ceremoniału szkoły.

Podstawowe zasady realizacji szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego obejmują:

- *powszechną znajomość założeń programu – przez uczniów, rodziców i wszystkich pracowników szkoły,*

- zaangażowanie wszystkich podmiotów szkolnej społeczności i współpracę w realizacji zadań określonych w programie,
- respektowanie praw wszystkich członków szkolnej społeczności oraz kompetencji organów szkoły (dyrektor, rada pedagogiczna, rada rodziców, samorząd uczniowski),
- współdziałanie ze środowiskiem zewnętrznym szkoły (np. udział organizacji i stowarzyszeń wspierających działalność wychowawczą i profilaktyczną szkoły),
- współodpowiedzialność za efekty realizacji programu.

1. MISJA I WIZJA SZKOŁY

MISJA SZKOŁY

Jesteśmy szkołą, która:

- Zapewnia wszechstronny rozwój osobowości uczniów.
- Wspomaga rodzinę w procesie wychowania.
- Gwarantuje nauczanie przez wysoko wykwalifikowaną kadrę, opierającą współpracę z uczniami i rodzicami na zasadzie partnerstwa.
- Jest przyjazna dla ucznia, rodziców i nauczycieli.

WIZJA SZKOŁY

Pragniemy, żeby w naszej szkole panowała atmosfera przyjaźni i wzajemnej akceptacji. Dokładamy wszelkich starań, aby uczeń czuł się pewnie i bezpiecznie.

***Każde dziecko robi COŚ dobrze, w każdym dziecku jest COŚ dobrego.
Trzeba tylko to COŚ odkryć i rozwijać – Nauczyciel to poszukiwacz talentów.***

Chcemy:

- ✓ pomagać uczniom we wszechstronnym rozwoju,
- ✓ łączyć życzliwość ze stanowczością wymagań,
- ✓ zapewnić sprawiedliwość i równość szans,
- ✓ wdrażać do samodzielności i aktywności,
- ✓ uczyć kreatywnego myślenia,
- ✓ zapewnić bezpieczeństwo, przyjaźń i radość uczenia się.

Chcemy: poprzez oddziaływania dydaktyczne, wychowawcze i środowiskowe dążyć, aby absolwent opuszczający mury placówki był człowiekiem, który będzie:

- ✓ miał poczucie własnej godności,
- ✓ człowiekiem asertywnym,
- ✓ umiał odróżniać dobro od zła w oparciu o uniwersalne wartości,
- ✓ szanował wielowiekowe dziedzictwo kulturowe,
- ✓ otwarty na innych, tolerancyjny, szczery i życzliwy,

- ✓ dbał o godność, zdrowie własne i otoczenia,
- ✓ sprawiedliwy i odpowiedzialny,
- ✓ rozważny a zarazem ciekawy świata,
- ✓ chętny do zdobywania wiedzy na dalszym etapie edukacji.

2. Charakterystyka środowiska wychowawczo-profilaktycznego.

Publiczna Szkoła Podstawowa im. Stefana Żeromskiego w Wierzbicy liczy 22 oddziały. Łącznie do naszej szkoły uczęszcza 354 uczniów. Do świetlicy szkolnej przyjęto 74 uczniów (dane

z dnia 14 września 2020 r.), są to dzieci: pracujących rodziców, dzieci z rodzin niepełnych, wielodzietnych, wychowawczo zaniedbanych, dzieci z rodzin zastępczych, uczniowie dojeżdżający

i dowożeni. Sytuacja materialna większości rodzin znajduje się na dość niskim poziomie, a dużą część uczniów opieką objął Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wierzbicy. Ocena sytuacji wychowawczej

w szkole została opracowana w oparciu o: wyniki badania w ramach ewaluacji wewnętrznej, obserwację postaw uczniów w czasie zajęć i przerw, zapisy w dokumentacji szkolnej, informacje nauczycieli o bieżących problemach wychowawczych, informacje na podstawie indywidualnych rozmów z uczniami, z rodzicami, informacje z instytucji współpracujących ze szkołą, opinii uczniów wyrażanych m.in. przez przedstawicieli Samorządu Uczniowskiego. Pozyskana w ten sposób wiedza pokazała słabe i mocne strony sytuacji wychowawczej w szkole:

Słabe strony:

1. Na obniżenie poczucia bezpieczeństwa w szkole wpływają przejawy agresji fizycznej i słownej, w tym związane z użytkowaniem nowoczesnych technologii informacyjnych (przejawy tej agresji to: przezywanie i wyśmiewanie, bicie, kopanie i popychanie, a także opowiadanie nieprawdziwych, poniżających historii z wykorzystaniem nowoczesnych technologii informacyjnych (sms, Internet) oraz odrzucanie lub wykluczanie z grona rówieśników.
2. Uczniowie nie zawsze stosują się do określonych norm i zasad społecznych.
3. Uczniowie nie zawsze krytycznie potrafią ocenić swoje zachowanie.

Mocne strony:

1. Większość uczniów w szkole czuje się bezpiecznie.
2. Uczniowie wiedzą, jakich zachowań oczekuje się od nich a podejmowane przez szkołę działania wychowawcze kształtują właściwe postawy i zachowania społeczne uczniów.
3. Uczniowie znają zasady bezpieczeństwa i właściwego zachowania. W razie zauważenia niebezpieczeństwa, zagrożenia czy przemocy uczniowie wiedzą jak się zachować i gdzie szukać pomocy.
4. Sprawy wychowawcze rozwiązywane są na bieżąco w porozumieniu z wychowawcami, pedagogiem szkolnym, psychologiem oraz dyrekcją szkoły.
5. W szkole promuje się pożądane zachowania i postawy uczniów.

Rekomendacje:

1. Nieustannie przypominać o ustalonych zasadach postępowania i współżycia w szkole oraz stale dbać o ich przestrzeganie.
2. Konsekwentnie reagować na niepożądane zachowania uczniów i kontynuować działania służące eliminowaniu zagrożeń i wzmocnieniu właściwych postaw.
3. Należy wzmocnić działania wychowawcze, które przyczynią się do zmniejszenia zachowań takich jak: przezywanie, wyśmiewanie, odrzucanie lub wykluczanie z grona rówieśników i opowiadanie nieprawdziwych, poniżających historii - również przez sms-y i Internet. Informować o odpowiedzialności za rozpowszechnianie oszczerstw w Internecie oraz uczulać na kwestie związane z poszanowaniem prawa do zachowania prywatności w sieci.
4. Nieustannie podejmować działania ukierunkowane na kształtowanie postaw tolerancji i szacunku dla innych ludzi, przeciwdziałania agresji, zdrowego stylu życia.
5. Jasno komunikować uczniom, jakich zachowań się od nich oczekuje.
6. Stale przypominać o statutowych prawach i obowiązkach ucznia.
7. Dbać o propagowanie wśród uczniów zdrowych wzorców gospodarowania czasem, tak by znajdowali czas zarówno na naukę, jak i aktywne formy spędzania czasu wolnego.
8. Prowadząc działania profilaktyczne zwrócić szczególną uwagę na profilaktykę sięgania przez młodzież po napoje alkoholowe, energetyzujące, środki odurzające, papierosy, również e-papierosy.

Analizując zagrożenia wśród uczniów i ich rodzin uwzględniono również sytuację społeczno-gospodarczą. Wierzbica charakteryzuje się wysokim bezrobociem. Niesie to za sobą szereg negatywnych konsekwencji odnośnie realizacji podstawowych funkcji rodziny, częste migracje zarobkowe rodziców. W związku z tym wyróżniono następujące przyczyny problemów: bezrobocie, niskie uposażenie rodzin, niska samoocena dzieci i ich rodzin, brak kontaktu rodziców ze szkołą, problemy emocjonalne dzieci. Dlatego ważne jest skierowanie działań edukacyjnych także w stronę dorosłych mieszkańców Wierzbicy, ponieważ żadne działania profilaktyczne nie przyniosą zamierzonych rezultatów, jeśli podstawowa instytucja profilaktyczna jaką są rodzice będzie dawała przyzwolenie na zachowania ryzykowne wśród młodych ludzi. W prowadzeniu działań profilaktycznych tak samo istotne wydają się być strategie oparte na przekazywaniu rzetelnej, adekwatnej do odbiorców wiedzy, jak i te oparte na rozwoju umiejętności psychospołecznych. Odbiorcami nie mogą być tylko dzieci i młodzież, ale także istnieje silna potrzeba angażowania rodziców. Warto stwarzać młodym ludziom możliwość konstruktywnego spędzania czasu w grupie rówieśniczej, która będzie dostarczać pożądanych społecznie wzorców do naśladowania. Tylko w taki sposób może odbywać się kompleksowa działalność profilaktyczna, która może przynieść wymierne efekty.'

3. Wartości uznawane przez społeczność szkolną

- poszanowanie wartości i godności ludzkiej,
- uczciwość i sprawiedliwość,
- szczerłość,
- rzetelność i odpowiedzialność,
- szacunek do języka, kultury historii i tradycji narodowych,
- wrażliwość na piękno przyrody ojczystej,
- przestrzeganie ogólnoludzkich normy i wartości religijnych,
- wykształcenie i nauka - doskonalenie własnej osoby,
- inicjatywa i aktywność na rzecz klasy i szkoły.

4. Model absolwenta

Absolwenta naszej szkoły charakteryzuje:

Odpowiedzialność, obowiązkowość, solidność

- a. zna swoje prawa i stara się podejmować obowiązki wynikające z roli ucznia w szkole i dziecka w rodzinie,
- b. jest systematycznie przygotowany do lekcji, na miarę swoich możliwości intelektualnych,
- c. umie podejmować odpowiedzialności za postępowanie własne i za swój udział w pracach grupy,
- d. rozumie motywy zachowań rówieśników i stara się na nie właściwie reagować,
- e. wie jak unikać zagrożeń,
- f. chętnie włącza się w życie klasy,
- g. jest wrażliwy - uczy się dostrzegać problemy innych i nie przechodzi obok nich obojętnie,
- h. uczy się odpowiedzialności za własne słowa.

Samodzielność, zaradność, otwartość

- a. przejawia własną aktywność w podejmowaniu różnych zadań na terenie szkoły i domu,
- b. często pyta starszych, starając się zaspokoić własną ciekawość,
- c. podejmuje próby uporządkowania zdobytej wiedzy z różnych dziedzin życia,
- d. stara się planować swoje działania.

Uczciwość, prawość, prawdomówność

- a. rozpoznaje pozytywne normy zachowań w otoczeniu szkolnym oraz domowym i stosuje się do nich; docenia znaczenie szczerości i prawdomówności; umie przyznać się do zachowania nieuczciwego i gotów jest ponieść konsekwencje,
- b. rozumie, że nie wolno zaspokajać własnych potrzeb kosztem cudzych praw i interesów,
- c. szanuje własność swoją i cudzą.

Kulturalność, taktowność, tolerancyjność

- a. dba o swój wygląd i higienę osobistą,
- b. zna i stosuje podstawowe zasady kulturalnego zachowania,
- c. uczy się szacunku dla symboli narodowych i religijnych, rozumie, że są one ważne dla bliskich mu grup ludzi,
- d. uczy się szacunku dla innych ludzi, również odmiennych pod różnymi względami (np. niepełnosprawnych) i stara się ich nie urazić swoim zachowaniem,
- e. nie używa słów obelżywych i wulgarnych,
- f. potrafi właściwie zachować się w różnych sytuacjach pozaszkolnych i pozadomowych (np. podczas wycieczek, przebywania w kinie, teatrze).

Krytyczność wobec siebie i innych, asertywność

- a. potrafi zachowanie własne i innych odnieść do systemu wartości obowiązującego nie tylko w społeczności lokalnej, ale też w naszym kręgu cywilizacyjnym,
- b. z pewnym dystansem podchodzi do zalewu informacji płynących ze świata zewnętrznego, a zwłaszcza ze środków masowego przekazu, poddaje je krytycznej analizie,
- c. odróżnia w przekazach medialnych fikcję od świata realnego, opinię od faktów.

5. Cele ogólne programu:

Celem niniejszego programu jest wspieranie ucznia we wszechstronnym rozwoju, ukierunkowanym na osiągnięcie pełni dojrzałości fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej, które będzie wzmacniane i uzupełniane przez działania z zakresu profilaktyki dzieci i młodzieży. Celem programu jest również zwiększenie skuteczności działań wychowawczych, edukacyjnych, informacyjnych i profilaktycznych wśród uczniów, ich rodziców (opiekunów) oraz nauczycieli i pracowników szkoły na rzecz bezpieczeństwa i tworzenia przyjaznego środowiska w szkole.

6. Cele programu wychowawczo-profilaktycznego:

1. *Wspieranie indywidualnego rozwoju ucznia, stosownie do jego potrzeb i możliwości.*
2. *Promowanie zdrowego stylu życia wśród dzieci i młodzieży.*
3. *Kształtowanie pozytywnych postaw społecznych i promowanie bezpiecznych zachowań.*
4. *Kształtowanie więzi z krajem ojczystym, poszanowanie dla dziedzictwa narodowego oraz innych kultur i tradycji.*
5. *Profilaktyka zagrożeń i zachowań ryzykownych, w tym sięgania po dopalacze.*
6. *Kształtowanie świadomości czytelniczej u uczniów.*
7. *Przyjazna adaptacja dziecka w klasie i szkole (kl. I i IV, oraz w klasach z nowo przybyłymi uczniami).*
8. *Orientacja zawodowa i doradztwo zawodowe (w oparciu o Wewnętrzny System Doradztwa Zawodowego).*

7. Plan działań wychowawczo-profilaktycznych:

Szkoła oraz poszczególni nauczyciele mają prowadzić działania mające na celu zindywidualizowane wspomaganie rozwoju każdego ucznia, stosownie do jego potrzeb i możliwości

<i>zadanie</i>	<i>sposób realizacji</i>	<i>osoby odpowiedzialne</i>	<i>terminy</i>	<i>uwagi</i>
Wspieranie indywidualnego rozwoju ucznia, stosownie do jego potrzeb i możliwości				
<p>1. Rozwijanie indywidualnych zainteresowań i uzdolnień. Budowanie poczucia własnej wartości.</p> <p>2. Promowanie postępów w nauce i zachowaniu – systemu oceniania jako środka do osiągnięcia celów wychowawczych.</p> <p>3. Doskonalenie systemu diagnozy, terapii i profilaktyki pedagogicznej. Współpraca ze specjalistami.</p> <p>4. Wykorzystanie potencjału grupy do wspierania indywidualnego rozwoju ucznia.</p> <p>5. Rozwijanie systemu pomocy materialnej i społecznej.</p> <p>6. Tworzenie warunków doskonalenia sprawności i kondycji fizycznej.</p>	<p>Indywidualizacja programu nauczania. Zajęcia rozwijające uzdolnienia.</p> <p>Prezentowanie prac i osiągnięć uczniów Nagradzanie za dobre wyniki w nauce - różnorodne formy nagradzania uczniów, np. książki, dyplomy, podziękowania, itp. Organizacja i prowadzenie zajęć uwzględniających indywidualne potrzeby uczniów.</p> <p>Współpraca z poradnią p-p, fundacjami, stowarzyszeniami. Zajęcia prowadzone przez organizacje współpracujące ze szkołą: konsultacje dla rodziców, poradnictwo.</p> <p>Organizowanie konkursów, imprez i uroczystości szkolnych. Realizacja adekwatnych projektów i programów.</p> <p>Współpraca z GOPS, pracownikami socjalnymi, asystentami rodzin.</p> <p>Zajęcia sportowe, treningi, warsztaty.</p>	<p>zespół wychowawczy</p> <p>zespół nauczycieli specjalistów</p> <p>pedagogzy</p> <p>n-le wych. fizycznego</p>	<p>Cały rok szkolny: zgodnie z planem pracy szkoły na rok szkolny 2020/2021; organizacji pomocy psych-ped.,</p>	

Ważną rolę w kształceniu i wychowaniu uczniów w szkole podstawowej odgrywa edukacja zdrowotna. Zadaniem szkoły jest kształtowanie postaw prozdrowotnych uczniów, w tym wdrożenie ich do zachowań higienicznych, bezpiecznych dla zdrowia własnego i innych osób, ponadto ugruntowanie wiedzy z zakresu: prawidłowego odżywiania się, korzyści płynących z aktywności fizycznej, stosowania profilaktyki.

<i>zadanie</i>	<i>sposób realizacji</i>	<i>osoby odpowiedzialne</i>	<i>terminy</i>	<i>uwagi</i>
Promowanie zdrowego stylu życia wśród dzieci i młodzieży.				

1. Kształtowanie postaw higienicznych w związku z sytuacją epidemiczną SARS- CoV- 2;	Zapoznanie uczniów, pracowników, rodziców z wytycznymi GIS, MEN i MZ. Zapoznanie z regulaminem funkcjonowania szkoły podczas pandemii. Dbalność i konsekwentne stosowanie się do zasad, wytycznych i regulaminów w zakresie zapobiegania zakażeniu SARS-CoV- 2.	dyrektor wychowawcy nauczyciele	cała społeczność szkolna	współpraca z PSSE w Radomiu
2. Upowszechnianie programów edukacyjnych z zakresu zdrowego żywienia i aktywności fizycznej.	Realizacja zadań w ramach projektu „Trzymaj formę”.	n-le wych. fizycznego	cały rok szkolny	
3. Upowszechnianie w szkole programów z zakresu profilaktyki nikotynowej.	„Znajdź właściwe rozwiązanie” kl. V-VIII	pedagodzy		
4. Organizowanie i wspieranie działań służących promocji zdrowego stylu życia.	Organizacja żywienia w szkole zapewniającego ciepły i zgodny z normami żywieniowymi posiłek,	dyrektor	cały rok szkolny	
5. Podejmowanie działań ograniczających spożywanie napojów o zwiększonej zawartości cukrów i barwników na rzecz konsumpcji wody w celu poprawy zdrowia dzieci i młodzieży.	Zapewnienie odpowiedniego asortymentu w sklepiku szkolnym, Organizacja apeli i prelekcji o charakterze prozdrowotnym. Motywowanie do spożywania wody z poidelek zainstalowanych w szkole, właściwego korzystania z tych urządzeń.	R. Gorlicka-Krajewska, B. Motyka wychowawcy klas, pedagodzy n-le wych. fizycznego	cały rok szkolny	

Działania szkoły zapewniają uczniom bezpieczeństwo fizyczne i psychiczne, a relacje między wszystkimi członkami społeczności szkolnej są oparte na wzajemnym szacunku i zaufaniu.

W szkole są realizowane działania antydyskryminacyjne obejmujące całą społeczność.

zadanie	sposób realizacji	osoby odpowiedzialne.	terminy	uwagi
Kształtowanie pozytywnych postaw społecznych i promowanie bezpiecznych zachowań				
<p>1. Budowanie systemu wartości – przygotowanie do rozpoznawania podstawowych wartości.</p> <p>2. Rozwijanie umiejętności społecznych uczniów. Przeciwdziałanie agresji i przemocy w szkole.</p> <p>3. Kształtowanie nawyków i odpowiednich zachowań w konkretnych sytuacjach.</p> <p>4. Zapoznajawanie z prawami i obowiązkami dziecka, ucznia,</p>	<p>Prowadzenie zajęć o charakterze prospołecznym - kształtowanie postawy szacunku, empatii i tolerancji.</p> <p>Rozwijanie umiejętności komunikacji interpersonalnej i rozwiązywania konfliktów na drodze dialogu.</p> <p>Podejmowanie działań grupowych i zespołowych na rzecz klasy, szkoły, organizacji i środowiska lokalnego. Wdrażanie uczniów do samooceny i oceny koleżeńskiej.</p> <p>Prezentowanie osiągnięć uczniów na forum szkoły i w środowisku lokalnym.</p>	zespół wychowawczy, psycholog, pedagogzy, n-le prowadzący zajęcia WDŻ.	cały rok szkolny	

<p>człowieka. Wdrażanie do respektowania zasad, regulaminów, poszanowania prawa.</p> <p>5. Integrowanie działań szkolnej społeczności - w tym zespołów klasowych.</p> <p>6. Wspieranie samorządności uczniów.</p> <p>7. Stworzenie warunków bezpieczeństwa na terenie szkoły.</p> <p>8. Kształtowanie nawyków przestrzegania zasad bezpieczeństwa.</p>	<p>Organizowanie samopomocy uczniowskiej (np. pomoc w odrabianiu lekcji).</p> <p>Organizowanie zajęć edukacyjnych na temat praw i obowiązków dziecka / ucznia – zapoznanie z Konwencją Praw Dziecka, Statutem Szkoły, Fragmentami Konstytucji RP,</p> <p>Organizowanie wyborów do samorządu uczniowskiego i samorządów klasowych,</p> <p>Praca w samorządach klasowych - zachęcanie do działalności na rzecz klasy i szkoły.</p> <p>Włączanie uczniów w realizację zadań i przedsięwzięć samorządu uczniowskiego.</p> <p>Egzekwowanie przestrzegania zasad obowiązujących w szkole - wzmacnianie pozytywnych postaw,</p> <p>Zapoznanie z obowiązującymi na terenie placówki zasadami zachowania, regulaminami i procedurami oraz konsekwencjami ich łamania.</p>	<p>wychowawcy, psycholog, pedagogzy,</p> <p>opiekunowie SU</p> <p>zespół wychowawczy</p>	<p>zgodnie z planem działalności SU i samorząd. klasowych</p> <p>na bieżąco i według potrzeb</p>	
--	--	--	--	--

Zadaniem szkoły jest wzmacnianie poczucia tożsamości narodowej, przywiązania do historii i tradycji narodowych, przygotowanie i zachęcanie do podejmowania działań na rzecz środowiska szkolnego i lokalnego, w tym do angażowania się w wolontariat. Szkoła dba o wychowanie dzieci i młodzieży w duchu tolerancji i szacunku dla drugiego człowieka.

zadanie	sposób realizacji	osoby odpowiedzialne.	terminy	uwagi
Kształtowanie więzi z krajem ojczystym, poszanowanie dla dziedzictwa narodowego oraz innych kultur i tradycji.				
<p>1. Kształtowanie poczucia przynależności do rodziny, grupy rówieśniczej i wspólnoty narodowej oraz postawy patriotycznej.</p> <p>2. Integrowanie społeczności uczniowskiej poprzez organizowanie obchodów świąt narodowych i innych uroczystości.</p> <p>3. Poznanie tradycji, historii szkoły i najbliższej okolicy. Aktywne włączanie się w lokalne i ogólnopolskie akcje społeczne.</p> <p>4. Udział uczniów w konkursach o tematyce historycznej kształtujących postawy</p>	<p>Organizowanie uroczystości szkolnych – obrzędowość szkolna.</p> <p>Organizacja Dnia Patrona.</p> <p>Współpraca z rodzicami i przedstawicielami środowiska lokalnego w organizowaniu przedsięwzięć szkolnych.</p> <p>Organizacja i udział uczniów w akcjach o charakterze patriotycznym, obywatelskim i charytatywnym.</p> <p>Przygotowywanie uczniów do konkursów i reprezentowania szkoły.</p>	<p>wychowawcy</p> <p>n-le języka j. polskiego n-le edukacji wczesnoszkolnej</p> <p>wychowawcy</p> <p>L. Dulias K. Stani</p> <p>n-le historii,</p>	<p>cały rok szkolny</p> <p>XI 2020</p> <p>cały rok szkolny</p> <p>XI 2020 III 2021 V 2021</p> <p>na bieżąco według</p>	

<i>patriotyczne i obywatelskie.</i>		<i>n-el WOS</i>	harmonogramu konkursów	
5. <i>Budowanie więzi ze wspólnotą lokalną, narodową, europejską.</i>	<i>Organizowanie wycieczek: historycznych, krajoznawczych, muzealnych, turnieje, konkursy,</i>	<i>wychowawcy,</i>		
6. <i>Wychowanie w duchu tolerancji.</i>	<i>Warsztaty i lekcje kształtujące postawę tolerancji.</i>	<i>pedagogy, psycholog</i>		

Działania uprzedzające mające na celu przeciwdziałanie pojawianiu się zachowań ryzykownych związanych z używaniem środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych przez uczniów, charakteryzujących się nieprzestrzeganiem przyjętych dla danego wieku zwyczajowych norm i wymagań, niosących ryzyko negatywnych konsekwencji dla zdrowia fizycznego i psychicznego ucznia oraz jego otoczenia społecznego.

<i>zadanie</i>	<i>sposób realizacji</i>	<i>osoby odpowiedzialne.</i>	<i>terminy</i>	<i>uwagi</i>
<i>Profilaktyka zagrożeń i zachowań ryzykownych.</i>				
1. <i>Upowszechnianie wiedzy na zdrowia, zdrowego stylu życia.</i>	<i>Omawianie tematyki dbałości o zdrowie na wszystkich zajęciach i przedmiotach.</i> <i>Realizacja rekomendowanego programu profilaktyki zdrowia psychicznego „Spójrz inaczej”</i>	<i>pedagogy, psycholog, nauczyciele</i> <i>pedagogy, n-le uprawnieni do realizacji programu</i>	<i>na bieżąco</i> <i>cały rok szkolny</i>	
2. <i>Propagowanie wiedzy na temat prawnych i moralnych skutków posiadania, zażywania i rozprowadzania środków psychoaktywnych.</i>	<i>Projekcje filmów o tematyce profilaktycznej</i> <i>Organizacja i udział uczniów w konkursach wiedzy o substancjach psychoaktywnych i AIDS</i>	<i>terapeuci ds. uzależnień, trenerzy z zewnętrznych instytucji szkoleniowych:</i>		
3. <i>Uświadamianie młodzieży zagrożeń związanych z uzależnieniami. Kształtowanie właściwych postaw wobec środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych tzw. dopalaczy.</i>	<i>Realizacja rekomendowanego programu profilaktyki uniwersalnej „Unplugged” kl. VII-VIII</i>	<i>pedagog szkolny E. Sodel</i>	<i>w II półroczu</i>	
4. <i>Kształtowanie asertywnych postaw wobec środków uzależniających.</i>	<i>Przestrzeganie zakazu zażywania środków uzależniających i palenia papierosów w szkole.</i> <i>Systematyczna edukacja uczniów w zakresie radzenia sobie z własnymi trudnymi uczuciami oraz w zakresie ochrony przed agresją, przemocą. Zapoznanie uczniów ze zbiorem zasad i norm obowiązujących w szkole.</i>	<i>dyżurujący nauczyciele</i>	<i>na bieżąco cały rok szkolny</i>	
5. <i>Tworzenie bezpiecznego, wolnego od uzależnień środowiska wychowawczego szkoły</i>	<i>Systematyczna edukacja uczniów w zakresie radzenia sobie z własnymi trudnymi uczuciami oraz w zakresie ochrony przed agresją, przemocą. Zapoznanie uczniów ze zbiorem zasad i norm obowiązujących w szkole.</i>	<i>pedagogy, psycholog,</i> <i>zespół wychowawczy</i>	<i>na bieżąco cały rok szkolny</i>	
6. <i>Nabywanie wiedzy na temat zachowań agresywnych, przemocy psychicznej, zachowań dyskryminacyjnych, o bezpiecznych zachowaniach korzystania z portali społecz., metodach przeciwdziałania cyberprzemocy oraz</i>	<i>Spotkania z przedstawicielami Policji dotyczące odpowiedzialności nieletnich, omawianie zagrożeń związanych z korzystaniem z Internetu, ujawnienia danych</i>	<i>pedagogy, psycholog,</i>	<i>na bieżąco</i>	

zdobywanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych.	osobowych. Organizacja warsztatów dla uczniów, rodziców i nauczycieli z zakresu cyberprzemocy.	zespół wychowawczy	cały rok szkolny	
---	--	--------------------	------------------	--

Przygotowanie uczniów do prawidłowego funkcjonowania w grupie społecznej klasowej i szkolnej.

zadanie	sposób realizacji	osoby odpowiedzialne.	terminy	uwagi
Przyjazna adaptacja dziecka w szkole.				
1. Wspieranie dziecka oraz jego rodziny w nowej sytuacji.	Częste rozmowy wychowawców i specjalistów z rodzicami i uczniami. Dominacja na lekcjach w tym okresie zabaw, gier i sytuacji zadaniowych (kl. I)		od 01.IX 2020	
2. Budowanie pomostu pomiędzy doświadczeniami przedszkolnymi i szkolnymi. Stworzenie dzieciom atmosfery poczucia bezpieczeństwa.	Żywy i opiekuńczy stosunek nauczyciela do uczniów wszystkich razem i każdego z osobna. Otoczenie pierwszoklasistów specjalną troską i uwagą w czasie przerw międzylekcyjnych.	pedagogzy, psycholog, wychowawcy wszystkich klas		
3. Wyrabianie u uczniów poczucia obowiązku i odpowiedzialności	Wycieczka po szkole: zapoznanie ze szkolnymi pomieszczeniami: klasy, sekretariat, gabinet dyrektora i wicedyrektora, biblioteka, świetlica, sala gimnastyczna, gabinet pielęgniarki	wychowawcy klas I	od IX 2020 w miarę potrzeb	
4. Minimalizowanie negatywnych przeżyć dziecka, związanych z pierwszymi dniami pobytu dziecka w szkole	Uwrażliwianie uczniów klas starszych na potrzebę zapewniania bezpieczeństwa uczniom klas I. Wprowadzenie oraz systematyczne i cierpliwe przypominanie uczniom obowiązujących w szkole i na lekcjach reguł i zasad. Zajęcia integracyjne w klasach I.			
5. Minimalizowanie negatywnych przeżyć dziecka, związanych podjęciem nauki na II etapie edukacji.	Zajęcia integracyjne w klasach IV.	wychowawcy klas,,	IX –X 2020	
6. Minimalizowanie negatywnych przeżyć dziecka, związanych z powrotem dziecka z zagranicy i podjęciem nauki w polskim systemie edukacji.	Zajęcia integracyjne w klasach gdzie nowymi uczniami są koledzy i koleżanki, oraz uczniowie, którzy powrócili z zagranicy.	pedagogzy, psycholog,		

Zadaniem szkoły jest wprowadzenie uczniów w świat literatury, ugruntowanie ich zainteresowań czytelniczych oraz wyposażenie w kompetencje czytelnicze potrzebne do krytycznego odbioru tekstów kultury. Zadaniem szkoły jest również rozbudzenie u uczniów zamiłowania do czytania. Szkoła zatem podejmuje działania sprzyjające zwiększeniu aktywności czytelniczej uczniów. Kształtuje postawę dojrzałego i odpowiedzialnego czytelnika, przygotowanego do otwartego dialogu z dziełem literackim.

zadanie	sposób realizacji	osoby odpowiedzialne.	terminy	uwagi
Kształtowanie świadomości czytelniczej u uczniów.				

<p>1. Popularyzacja książek i czasopism dla dzieci i młodzieży</p>	<p>Gabloty szkolne prezentujące wiadomości dotyczące autorów i treści książek /lektur. Spotkania autorskie /Biblioteka Publiczna, GOK/.</p> <p>Konkursy czytelnicze, zajęcia z wychowawcą, inscenizacje.</p> <p>Dzień Postaci Bajkowych w ramach obchodów Światowego Dnia Książki i Praw Autorskich.</p>	<p>nauczyciele bibliotekarze, wychowawcy klas</p> <p>n-le języka j. polskiego</p>	<p>cały rok</p> <p>IV 2021</p>	
<p>2. Kształcenie umiejętności korzystania ze zbiorów biblioteki szkolnej i innych bibliotek.</p>	<p>Konkursy recytatorskie, wybór lektur.</p> <p>Bieżące informowanie rodziców o ilości przeczytanych przez dzieci książek. Uczniowski Aktyw biblioteczny-włączanie uczniów do pracy biblioteki. Prowadzenie lekcji bibliotecznych w kl. I-VIII mających na celu propagowanie czytania książek, zapoznanie z regulaminem czytelnicy.</p>	<p>nauczyciele bibliotekarze n-le edukacji wczesnoszkolnej.</p>	<p>cały rok szkolny</p>	
<p>3. Kształcenie umiejętności korzystania z informacji zawartych w czasopismach dziecięcych i młodzieżowych</p>	<p>Pogadanki dotyczące budowy książki, karty katalogowej, strony tytułowej, encyklopedii słowników, katalogów alfabetycznych i rzeczowych.</p> <p>Pogadanki dotyczące wyboru odpowiednich czasopism dostosowanych do wieku.</p> <p>Lekcje biblioteczne poświęcone czasopismom jako cennym źródłom informacji</p> <p>Tworzenie gazetki szkolnej.</p>	<p>nauczyciele bibliotekarze, wychowawcy klas</p> <p>n-le polonisty</p>		

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego obejmuje ogół działań podejmowanych przez szkołę w celu prawidłowego przygotowania uczniów do wyboru dalszej drogi kształcenia. Uczeń przygotowany do podjęcia decyzji edukacyjnej i zawodowej to taki, który zna swoje zainteresowania i predyspozycje, potrafi dokonać samooceny i ma plany na przyszłość.

zadanie	sposób realizacji	osoby odpowiedzialne.	terminy	uwagi
Orientacja i doradztwo zawodowe				
<p>1. Preorientacja zawodowa w klasach I – III szkoły podstawowej:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wstępne zapoznanie uczniów z różnorodnością zawodów na rynku pracy, a. rozwijanie pozytywnej i proaktywnej postawy wobec pracy i edukacji b. stwarzanie sytuacji edukacyjnych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu zainteresowań oraz pasji c. wyjaśnienie znaczenia pracy w życiu człowieka d. poszukiwanie przez uczniów odpowiedzi na pytanie: jakie są moje możliwości, zdolności, umiejętności 	<p>Organizacja spotkań z przedstawicielami różnych zawodów.</p> <p>Wizyty w miejscach pracy przedstawicieli różnych zawodów.</p> <p>Konkursy plastyczne, konkursy wiedzy, zagadki.</p> <p>Zajęcia grupowe poświęcone różnym profesjom, z wykorzystaniem tematycznych opowiadań i wierszy.</p>	<p>Pedagogzy,</p> <p>Psycholog,</p> <p>nauczyciele bibliotekarze, wychowawcy klas</p>	<p>Cały rok szkolny</p>	
<p>2. Orientacja zawodowa w klasach IV -VI szkoły podstawowej:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. poznawanie własnych zasobów 	<p>Gromadzenie, aktualizacja i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych przez szkolnego doradcę zawodowego, pedagoga, psychologa</p>	<p>pedagogzy, psycholog, wychowawcy</p>	<p>Cały rok szkolny</p>	

<p>b. zapoznanie uczniów z wybranymi zawodami i rynkiem pracy c. kształtowanie pozytywnej i proaktywnej postawy uczniów wobec pracy i edukacji d. stwarzanie sytuacji edukacyjnych i wychowawczych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu zdolności, zainteresowań oraz pasji.</p> <p>3. Doradztwo zawodowe w klasach VII i VIII szkoły podstawowej:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przygotowanie uczniów do odpowiedzialnego planowania kariery, - podejmowania przy wsparciu doradczym decyzji edukacyjnych i zawodowych uwzględniających znajomość własnych zasobów - wyposażenie w informacje na temat rynku pracy i systemu edukacji - podnoszenie świadomości uczniów w braniu odpowiedzialności za indywidualny rozwój osobisty - motywowanie uczniów do podejmowania dyskusji i refleksji nad wyborem przyszłej szkoły i zawodu - rozbudzanie aspiracji zawodowych i motywowanie do działania - kształcenie umiejętności analizy swoich mocnych i słabych stron - rozwijanie umiejętności pracy zespołowej i współdziałania w grupie - wyrabianie szacunku dla samego siebie, - poznanie możliwych form zatrudnienia, - poznanie lokalnego rynku pracy - poznanie możliwości dalszego kształcenia i doskonalenia zawodowego, - poznanie struktury i warunków przyjęć do szkół ponadpodstawowych, - pogłębienie wiedzy na temat różnorodności zawodów - pogłębienie wiedzy uczniów na temat możliwości, zdolności, umiejętności, cech osobowości oraz indywidualnych ograniczeń (stan zdrowia) - kreowanie proaktywnych postaw ucznia we współczesnym świecie. 	<p>Wskazywanie osobom zainteresowanym (młodzieży, rodzicom, nauczycielom) źródeł dodatkowej, rzetelnej informacji na temat ofert szkół)</p> <p>Udzielanie indywidualnych porad edukacyjnych i zawodowych uczniom i ich rodzicom</p> <p>Prowadzenie grupowych zajęć, warsztatów aktywizujących, wspierających uczniów w świadomym planowaniu kariery i podjęciu roli zawodowej</p> <p>Kierowanie w sprawach trudnych, do specjalistów: doradców zawodowych w poradniach psychologiczno-pedagogicznych</p> <p>Współpraca z instytucjami wspierającymi centra informacji i planowania kariery zawodowej, poradnie psychologiczno – pedagogiczne, powiatowe urzędy pracy, szkoły ponadpodstawowe itp.</p> <p>Pomoc uczniom w podejmowaniu decyzji dotyczącej wyboru szkoły.</p> <p>Formy pracy adresowane do uczniów: Badanie zapotrzebowania na działania doradcze prowadzone w szkole (wywiad, kwestionariusz ankiety)</p> <p>Zajęcia grupowe służące rozbudzeniu świadomości konieczności planowania własnego rozwoju i kariery zawodowej, umożliwiające poznanie siebie i swoich predyspozycji zawodowych.</p> <p>Warsztaty doskonalące umiejętności w zakresie komunikacji interpersonalnej i współdziałania w grupie, radzenie sobie ze stresem.</p> <p>Udostępnianie informacji o zawodach, szkołach.</p> <p>Udzielanie indywidualnych porad uczniom. Spotkania z przedstawicielami szkół programowo wyższych (prezentacje szkół).</p>	<p>wszystkich klas</p> <p>pedagogzy</p> <p>psycholog</p> <p>nauczyciele bibliotekarze</p> <p>wychowawcy klas</p> <p>doradca zawodowy</p>	<p>III-V. 2021</p>	
--	--	--	--------------------	--

8. Spodziewane efekty działalności wychowawczo-profilaktycznej

- *Uczeń umie okazać sympatię i przyjaźń, jest otwarty i życzliwy.*
- *Uczeń ma poczucie własnej wartości.*
- *Uczeń jest dobrym kolegą.*
- *Uczeń zna symbole narodowe i regionalne, wie jak się wobec nich zachować.*
- *Uczeń potrafi korygować własne postępowanie i postawy zgodnie z normą moralną i społeczną.*
- *Uczeń samodzielnie dokonuje oceny i samooceny.*
- *Uczeń umie obdarzyć innych zaufaniem.*
- *Uczeń rozpoznaje postawy negatywne społecznie i nie akceptuje ich.*
- *Uczeń włącza się w prace samorządu klasowego i szkolnego.*

- *Uczeń bierze aktywny udział w uroczystościach szkolnych.*
- *Zna zagrożenia dla swojego zdrowia i potrafi ustrzec się przed uzależnieniami.*
- *Przestrzega zasad bezpieczeństwa własnego i innych.*
- *Dbą o czystość i schludny wygląd.*
- *Dbą o najbliższe środowisko i chce pracować na jego rzecz.*
- *Zdaje sobie sprawę z użyteczności kształcenia.*

Dyrektor szkoły na bieżąco nadzoruje realizację programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły oraz warunków do jego realizacji poprzez:

- *wspieranie samorządności i samodzielności uczniów,*
- *wspieranie nauczycieli w procesie dydaktyczno-wychowawczym,*
- *zapewnienie właściwych warunków do prowadzenia procesu dydaktyczno-wychowawczego,*
- *tworzenie warunków do kultywowania tradycji i kultury,*
- *umożliwienie działania na terenie szkoły wolontariatu, stowarzyszeń i organizacji młodzieżowych*
i innych organizacji wspierających proces wychowania.

9. Opis rytuału szkolnego stałych uroczystości szkolnych o charakterze wychowawczym i kulturalnym.

W Publicznej Szkole Podstawowej im. Stefana Żeromskiego w Wierzbicy odbywa się systematycznie wiele uroczystości i imprez będących wynikiem oczekiwań wszystkich zainteresowanych stron - uczniów, nauczycieli, dyrekcji, rodziców i środowiska pozaszkolnego.

W czasie podniosłych uroczystości szkolnych następuje wprowadzenie Sztandaru Szkoły, uczniowie śpiewają hymn państwowy. Do obowiązków społeczności szkolnej należy godne zachowanie się w czasie wprowadzania sztandaru i śpiewu czy wysłuchiwanie hymnu oraz podkreślenie uroczystym strojem szkolnym, świąt państwowych oraz szkolnych.

Szczegółowy harmonogram uroczystości szkolnych zawiera koncepcja pracy szkoły (plan pracy szkoły) na rok szkolny 2019/2020. Koncepcja pracy szkoły jest dokumentem opracowanym przy współpracy i współudziale nauczycieli, rodziców i uczniów.

10. Monitoring i ewaluacja

Monitoring realizacji programu wychowawczo-profilaktycznego prowadzony będzie na bieżąco przez dyrektora szkoły, wychowawców klasowych, pedagogów, psychologa. Narzędzia monitorujące: obserwacja zachowań uczniów, ich aktywność, dyskusje z uczniami i z rodzicami, analiza wytworów uczniów, dokumentów szkolnych, wywiady z nauczycielami i innymi pracownikami szkoły.

Ewaluacja programu będzie polegała na systematycznym gromadzeniu informacji na temat prowadzonych działań, w celu ich modyfikacji i podnoszenia skuteczności programu wychowawczo-profilaktycznego. Narzędzia ewaluacyjne: informacje udzielane przez nauczycieli, uczniów i rodziców, sprawozdania wychowawców z realizacji planów wychowawczych, informacje

zebranych podczas spotkań z rodzicami, informacje dotyczące współpracy z instytucjami wspomagającymi, sprawozdania opiekunów kółek i przewodniczących zespołów działających na terenie szkoły, ankiety dla uczniów, ankiety dla rodziców, wywiad (dyrektor szkoły, rada rodziców) obserwacja i ocena zachowań. Ewaluacja programu przeprowadzana będzie w każdym roku szkolnym przez zespół wychowawczy. Bieżący monitoring i roczna ewaluacja pozwala na określenie mocnych i słabych stron podjętych oddziaływań wychowawczo-profilaktycznych.

W okresie ograniczenia funkcjonowania szkoły w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 dyrektor szkoły ustala, w porozumieniu z radą pedagogiczną i radą rodziców, potrzebę modyfikacji w trakcie roku szkolnego realizowanego programu wychowawczo-profilaktycznego oraz, w razie potrzeby, modyfikuje ten program.

*Opracowali:
pedagodzy, psycholog*